

Bibliothèque numérique

medic@

**Aignan, François - candidat /
Foy-Vaillant, Jean-François -
président. - An variolis Diaphoretica ?**

1702.

***Paris : Typis viduae Francisci
Muguet, Regis & Facult.
Medicinae Typographi
Cote : ms 2324 n°137***

I

649
137

QUÆSTIO MEDICA,

*QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS
manè discutienda in Scholis Medicorum, die Jovis undecimâ
Maii.*

M. JOANNE-FRANCISCO FOY-VAILLANT,
Doctore Medico, sorte ducto, Præside.

An variolis Diaphoretica?

I.

HOMINUM vix quisquam est, qui variolis vel semel non laboret. Magis autem expositi exanthematis sunt infantes, atque pueri, senes rarissimè, & non nisi summo periculo ita ægrotant. Hunc morbum non vidisse priores Medicos verisimile est: alias nec genus mali, nec remedium seduli hi viri prætermisissent. Variolæ exanthemata sunt, quæ pustularum specie in summâ cute extuberant, alba quidem, sed in ambitu rubra. Ubi nondum emerferunt foràs, febris accenditur cum dolore vehementi in capite & in dorso; oculi intumescunt & illacrymantur totum corpus fit grave, & punctationibus quibusdam afficitur; inter hæc vomituritio aut vomitus incidit: raucescit vox, spiritus difficulter, crebròque trahitur, totus vultus ardore ruboreque quasi efflorescit: multa obrepit somni cupiditas. Ubi verò vitium sese in cute mox proditurum est, increscunt omnia: convulsiones superveniunt, maximè in infantibus. Incipiente jam eruptione facies primùm quibusdam quasi pulicum maculis subrubris, deinde brachia, tum reliquum corpus imbuitur, quæ mox subeunte magis humore vel aguntur in altum, vel in latum exporriguntur: illas sublimes variolas, has latas vocamus: Priores ab invicem discriminantur, latæ verò sibi contiguæ sunt, nec rarò confunduntur. Emersis prorsus variolis febris conquiescit, quæ tamen recurrit ad maturationis tempus; Plenam maturitatem jam adeptæ febrem penitus finiunt, atque emisso pauco humore in squamulas tandem decidunt. Hæc universa symptomatum series pendet à sanguine, qui heterogeneo afflatus miasmate turbatur; unde æther per molem sanguineam

infusus, hanc violenter incitatus exagitat, donec ad cutim fermentum alienum, tanquam noxiam spumam converterit. Sed depurationem hanc movere & promovere sæpius non potest æther natus, cum à fermento irretitus sese expandere non valet. Tum præsto sint Diaphoretica, quæ de fermento per transpirationem detrahant, vires ætheri nativo addant, atque junctis viribus morantem in sanguine humorem vitiatum in cutem detrudant.

II.

IN morbis, quos peperit turbata sanguinis mixtio, quam apta sint Diaphoretica, norunt exercitati. Hæc particularum suarum tenuitate, mobilitate, atque expansione humores spissescences attenuant, attenuatos ad ultimos cutis tubulos deferunt: quin & sanguini reddunt fluiditatem amissam, circularemque ejus motum accelerant retardatum. Diaphoreticorum medicamentorum non unus ordo; alia tacite & blandè humores movent, alia incitant, quædam fortius commovent; quorum usus non unus esse debet. Humoribus accommodanda sunt, ut proficua sint; humores namque, qui à naturali fluiditate parum deflexerunt, blanda postulant: spissati valentioribus, valentissimis coagulati opus habent. Verum si tam necessaria observatio non adhibeatur, & quæcunque promiscuè Diaphoretica in quovis morbo offerantur: noxa corpori inuretur gravissima. Varios humorum in morbis status apprimè internoscere sagacis industriæ, subtilisque judicii res est: his vero contraria opponere præsidia consummatæ prudentiæ. Hæc methodo in variolis ordinata diaphoretica usus erunt securi & secundi.

III.

VARIOLARUM causa fracidum est fermentum; hujus originem altiùs indagare, eamque curiosiùs repetere vel à seminio morbofo per parentes traducto, vel à reliquiis menstruorum, pro curâ mali supervacuum est: inquirere verò in ejus vim imprimis necessarium curanti. Mirum aliquandiu delitescere innoxium: Ideo forsan quod in minimis tubulis nutritiis niduletur extra sanguinis vorticem. At ut primum vel invitante anni tempestate, vernâ potissimum & autumnali, vel contagio, vel pavore, vel denique spontè, mobilius scilicet, per sanguinem penitus diffunditur, & in actum erumpit, ætherique nativo vias, quas decurrere solitus erat, intercludit: tum lucta seu fermentatio commovetur, quâ sanguini innarans chylus brevi corrumpitur. Tam subitam, tamque insignem immutationem ab hoc ce fermento, sæpius mole minimo, factam desinet mirari, qui noverit quam facile à levi odore fracido, seu situ, [*le Moisy*],

3

copiosior humor alteretur: quique viderit magnam aquæ mensuram ab exigua pigmenti moleculâ momento tingi & turbari: atque semel observaverit stillâ liquoris per viperæ morsum infusâ in corpus, statim fluida corporis sus-deque confundi. Conjectura probabilis est à fermento variolarum succum nutritium crassescere; ita tamen, ut fermentum uberius aut parcius: actuosius, aut languidius, modo humorem alibilem inspisset, modo cogat, modo coagulet. Tam varie concrevens humor benè satis & commode discutietur per diaphoretica, non nisi facto discrimine intus sumenda.

I V.

VARIOLARUM fermento sanguinis fluiditatem vitari, probant symptomata exanthematum eruptionem præcedentia, cephalalgia, dolor lumborum, somnolentia, oculorum tumor & splendor, illachrymatio, faciei rubor, vomitus, corporis gravitas jactatio & sensus pruritionis, sanguinis lentescens & in circuitu retardati effectus sunt. Viscidior enim sanguis, pigrèque transmissus vasa distendit sua, premitque partes; ex compressione sequuntur mox enumerata symptomata, ut & cætera quæ toto morbi spatio affligunt. Sollicitudo itaque medentis in eo præcipua esse debet, ut lentorem sanguinis dissipet Diaphoreticis, quibus & simul ordinarius ejus motus restituatur. Cum cito emergunt variolæ, blandiora Diaphoretica sufficiunt ut, pulveres absorbentes vulgò dicti, cornu cervi philosophicè præparatum, corallium, succinum, lapis cancerum, margaritæ, confectio hyacinthorum, alkermes, aquæ cordiales temperatæ, quin & aqua cinnamomi hordeata, quibus leviter excitabitur æther natus, sibi adhuc satis constans: insuper hisce medicamentis diarrhæa præcavebitur, adeo in variolis pertimescenda. Sed si lente emergant & modo prodeant, modo occultentur vel violacei, lividi, atrii coloris sint, valentiora propinare non erit temerarium. Prodest interdum febrem intendere, ut majori motu orto humor revocetur in cutem: circumspecti enim non numquam est hominis febre ipsâ ad remedium uti: Talia sunt salia volatilia, aquæ theriacales, imperiales, spiritus-aromaticus. oleosus, pulvis comitissæ de Kent compositus essentia viperarum, guttæ Anglicanæ, & alia ejus generis, quæ æthere, quò abundant, valent ætherem nativum dejectum, & fatiscentem erigere & exsuscitare. Ad id cæteris potentiora sunt sulphura mineralium, modo virulento liquamine metallico, subquo latet eorum vis, probè spoliata sint, utero enim suo gerunt ætherem, nostro quò non amicius alter. Reliquo ægritudinis tempore in Diaphoreticis, si opus est, perseverandum erit, cum ea moderatione, ut in majori malo, major vis: in minori, minor adhibeatur.

NUSQUAM est temeraria hæc medicina, quæ innititur magno artis præcepto quò sancitum est, ut humores, quò vergunt, deducantur. Jam vero in variolis humorem ad cutim vergere ipse morbus satis superque declarat. Diaphoretica ergò, quæ hanc motûs determinationem promovent, humoremque fideliter deducunt ad habitum corporis, isti indicationi abundè satisfaciunt. Est aliud artis decretum, contraria contrariorum esse remedia, huicce pariter decreto obtemperatur in variolarum curâ per diaphoretica, quæ humores lentescentes discutunt. Si alia medicinæ auxilia in plerisque morbis summè necessaria, hîc omittuntur; minimè ideo in variolis, cum indicantur, omittenda. Sæpius antè variolarum eruptionem phlebotomia semel atque iterum instituta, id commodi affert, ut faciliùs emergant. Per hanc evacuationem liberiùs it & redit sanguis, atque proinde faciem suam in cutim promptè deponit. Quin etiam cædi potest tolerabiliter vena quâ libet morbi die, modo phrenitis, inflammatio gutturis, pulmonis, impendens suffocatio, & cætera ejusmodi terrentia symptomata id genus præsidii necessarium faciant. In his casibus à mittendo sanguine deterrere nos non debet timor, qui multos tenet, ne venenum ad cor recurrat. Neque enim istic à venæ sectione id continget potius, quam in vulneribus animalium venenatorum, in quibus absque tali periculo secatur vena: *novi*, inquit *cellus, medicos qui ab scorpione ictis nihil aliud, quam ex brachio sanguinem miserunt.* Sed ut hoc præsidio rectè succurritur urgentioribus variolarum symptomatis: sic morbus ipse optimè curatur per Diaphoretica, quæ humorem intus coire non patiuntur, spissescentem extenuant, & in habitum corporis refundunt.

*Lib. quinto
cap. 27.
art. quinto
edit. Almeloveen.*

Ergò Variolis Diaphoretica.

Domini Doctores disputaturi, fortitò ducti.

<i>M. Raymundus Jacob Finot.</i>	<i>M. Claudius du Fresne.</i>	<i>M. Michaël de Hodencq, Scholarum Professor.</i>
<i>M. Jacobus Simon Gilles de la Riviere.</i>	<i>M. Antonius le Clerc, Phar- macia Chymica Galenica, Professor.</i>	<i>M. Dominicus de Farcy, Facultatis Decanus.</i>
<i>M. Jacobus Minor.</i>	<i>M. Petrus Joannes Burette.</i>	<i>M. Petrus Cresté.</i>

Proponebat Parisiis FRANCISCUS AIGNAN, Aurelius,
Baccalaureus Medicus, A. R. S. H. 1702.

Typis viduæ Francisci Muguet, Regis & Facult. Medicinæ Typographi.